

opravo, da se preoblečem. Kupit si grem dve pištoli, — rdeč fés že imam“ — odvrne Milica.

Marica prinese obleko, Milica pa se jaderno napravi in gré z doma muh in komarjev lovit. — In ko se je na večer zmračilo in je varh odšel v čitalnico, evo! hajduk pride k Milici v vas. Bil je napravljen kakor hajduški harambaša. Za pasom imel je dve pištoli in hanžar, čez ramo dolgo puško, rdeč plašč in kapo; prsi so mu bile poobešene kakor pravemu junaku z zlatimi in srebrnimi denarji, svetinjami in drugim dragocenim kinčem.

Na drobno ne moremo opisati, o čem sta se zaljubljenca menila, samo to naj povemo, da v njunih razgovorih ni bilo čisto nič strahovitega in tolovajskega, ampak kazala sta se prav tako, kakor sploh zaljubljeni. Obetala sta si drug drugemu ljubezen in zvestobo na veke, ter snovala sklepe za prihodnost; poslednjič skleneta, da Milica pobegne s hajdukom. Na kraj sveta je bila mlada prismóda pripravljena iti. — Dan in ura sta bila določena, kdaj da jo pobrišeta, — najpred v Primorje; s tem se harambaša posloví.

Milica je pričela zdaj pripravljati vse potrebno za beg. Brezmišljeno, se vé, da skrivaj, je spravljala svojo opravo, dragocenosti in drugo skupaj, zraven pa bila je vedno vesela in dobre volje in menda ne ena sama misel na neznano prihodnost jej ni kalila srcá. Edini strah jo je mučil, da bi varh utegnil zaslediti njene namere, ter ne bi v hipu razrušil vseh njenih sanjarskih zlatih gradóv. Al šlo je Milici vse srečno spod rok; ne najmanjša stvarca jej ni pri njenih pripravah nagajala.

In tako prišla je odločena ura, neko soboto večer. V tamni noči, na tanko ob določenem trenutku stopi Milica čez prag svojega, za njen blagor tako dobromislečega varha; malo korakov naprej čaka jo lična kočija, v kateri je že sedel njen zaročnik, pa — hajdi! — šlo je proti Reki. Ondi namreč čakal ju bo po harambašovih obljubah v neki prijateljski hiši duhovnik, ki ju bo venčal. Po poroki hočeta z dobrimi prijatelji, katerih je hajduk v Reki mnogo imel, obhajati veselo ženitnino pri bogato obloženi mizi, potem pa s prvo priliko pobegniti čez morje v daljno Ameriko in tako odtegniti se vsemu zasledovanju in preganjanju.

Begúna prišla sta čez dva dni srečno v Reko, kjer se je vršilo vse po pičici na tanko, kakor je harambaša Milici pravil. V pondeljek na večer sta bila že mož in žena, in Milica se ni mogla prečuditi veliki in lepi hiši, ki je bila, kakor je še le zdaj izvedela, celó lastnina drzovitega harambaše. Tudi bistroumno prekanjenost njegovo, da toliko odličnih gospodov in prijateljev tako mamiti in slepiti zná, da ga nihče ne pozná, kdo prav za prav da je, ni mogla nikoli dosti občudovati. Kaj tacega more pač le pravi románarski junak, in ta misel je delala Milico popolnoma srečno in čez vse mere. V pozno noč zapustijo dobrovoljni gosti veseli in židane volje hišo srečnih novozaročencev.

Ko se naslednje jutro Milica v svoji samotni, pa sprelepi spavnici prebudi, obledí in skoraj omedlí od straha, ko ugleda poleg svoje postelje stati — varha svojega in Marico. Varh jo srpo gleda, al zdajci vdarita on in Marica v smeh, ter vošita Milici ko novozaročeni nevesti srečo. Zdaj stopi tudi njen zaročnik v spavnico, toda ne več ko hajduk, ampak ko pošten rešk trgovec, opravljen v lepi domači obleki. Pristopivši k svoji mladi ženki objame jo srčno, ter se jej predstavi vnovič kot gospodarja hiše, v kateri je tako sladko spala, pa jej ob enem tudi naznani, da ženitnina njihova vršila se je prav in natančno po deželni in cerkvenih postavah, ter po dovoljenju varhovem.

„Kaj je to?“ — jecljá osupnjena Milica — „ti tedaj nisi hajduk?“ — „Nisem ne, dušica moja! tukaj v Reki; bil sem to samo na tvojem domu v L—, in edino moje hajduško delo je to, da sem ti najprej uropal srce in potem tebe vso. Zdaj draga Milica, vidiš, da se tudi v žitarjevi hiši človek lahko veseli in da mu pri spanju ne delajo nepokoja miši in podgane. Zagotovim te, da boš z menoj popolnoma srečna, ako iščeš blagra v najini duši in ljubezni, in ne v romantiških izmišljajah. Kako namreč ravno one le prelahko človeka goljufajo, skušila si popolnoma sama nad seboj!“

Milici je bilo zdaj naenkrat vse očitno. — Reški žitar, kterege se je svoje dni tako stanovitno branila, jo je v hajduški obleki uropal. Rdečica jej zalije lica; ker pa jej je bil njen namišljeni harambaša postal tudi brez hajduške oprave do dna duše mil in drag, zakriti je hotela svojo sramoto s tem, da je naslonila svojo skodrano glavico na ženinove prsi. Poleg stoječi varh pa ne zamudí te prilike, ter radostno blagoslovi srečna novozaročenca!

Romanarska dekleta! vzemite si nauk iz te dogodbe.

Dopisi.

Od Savine 20. avg. — Koliko slavni naši vladi ravnopravnost veljá, pokazala je vnovič s tem, da je med trde Slovence postavila trde Nemce za sodniške uradnike, na priliko v laški (Tüffer) okraj blizo Celja za skoz in skoz slovenske prebivalce g. Julija Kienzl-na, trdega Nemca, ki ne besede slovenske črhiniti ne zná, in je zraven tega mož še močno gluh. In takim možem so preiskave v kazenskih rečéh izročene. Le še na steno Slovence, da se omehčijo!

Iz Špitaliča na Štaj. 16. avg. J. J. P. — Eno leto je komaj minulo, kar sem se naselil v prijaznem Špitaliču, a lahko rečem, da toliko dobrega, kar se je v kratkem tem času brez hrupa in šuma tukaj zgodilo, izvrši se malokje. Častiti gosp. fajmošter Karol Jaklič, iskren Slovenec, so z radovoljno pomočjo blagih svojih faranov 3 nove prekrasne zvonove za farno cerkev omislili, kateri so zdaj največi v celi konjiški dekaniji in tako vbrano pojó, da jim ni para najti. Vlil jih je Ignacij Hilcer v Wiener-Neustadtu po ceni, in sicer stot za 81 gold. Čast in hvala tedaj vrlim faranom! V njih imenu pa izrekujem tudi očitno hvalo gosp. fajmoštru, obema cehmaštrama: Miha Zidanšek in Antonu Mastnaku, ktera sta zmirom tako ljubeznjivo fajmoštra v tej cerkveni napravi podpirala. — Omenim tudi še to, da smo vsako nedeljo pozimi letošnjega leta v šoli shode imeli, kjer so g. župnik Jaklič farane kmetijstvo učili in jim veliko koristnega prav po domače razlagali. Šola je bila marsiktero nedeljo tako polna, da je manjkalo prostora. Videlo se je očitno, kako ukaželjni so ljudje, in da jim le pomočkov manjka. Tukajšnji rodoljubi nameravajo na podlagi teh shodov kmetijsko društvo*) osnovati, kteremu namen bi bil podučevati ljudi v kmetijstvu. Res lep namen! Da bi se le dal izvršiti, ker je ljudstvo še celó malo o koristi društva v podučeno, zraven pa tudi malo premožno. — Kar se letošnje letine tiče, morem povedati, da se je pšenica dobro obnesla, tudi turšica in trta kažete dobro, in češplje lomijo veje. Al zelje bodo tudi pri nas

*) Pravila **) Vam, ako Vam je drago, pošljem v pregled. Pis.

**) Dobro došlo! Ne bilo bi morebiti napačno, da se načrt natisne tudi v „Novicah“, kajti po naših mislih bile bi take družbice koristne in najcenejše učilnice kmetijske ondi, kjer se dobí gospod fajmošter ali kaplan, ki je izveden v kmetijstvu in se žrtuje blagru svojih faranov. Vred.

gosenice požrle, krompir pa gnjuje. — 21. dne aprila l. l. so poslanci občinskega odbora častnemu svojemu občanu g. Juriju Mišaku, trgovcu v Konjicah, kateri si je za našo občino pridobil velike, v „Novicah“ že 1866. leta omenjene zasluge, izročile krasno diplomo, v slovenskem jeziku tiskano na svilnem atlasu. Diplomo, ktera je lep dokaz hvaležnosti, sta naročila g. fajmošter Jaklič, tudi odbornik, in pa Miha Zidanžek, občinski svetovalec.

Iz Trebovelj na Štaj. 21. avg. R. — Kakor skoraj vsako leto ta čas, tako pa še posebno letos, je začela zeló znana griža tukaj pri nas razsajati. V naši sosedni fari, sv. Jakoba na Dolu, skoraj ni hiše, da ne bi imeli bolnika, in mnogo jih je tudi že pomrlo. Pa bi morebiti kdo mislil, da nam manjka zdravnikov; al ni tako; imamo umnega zdravnika; pa namestu da bi njega ljudje svéta in pomoči prosili, pa raji hodijo več ur daleč po zdravila k konjederkam, ktere posebno tukaj pri nas celó čislajo. Vsak umen človek vé, da taka zdravila ljudem toliko hasnijo, kakor „ciganski blagoslov.“ Srce boli človeka, kadar misli, kako te mazačke s tem uboge kmete sleparijo in poleg tega še v nesrečo spravljajo, da čedalje hujše bolehajo in jih potem še umen zdravnik ozdraviti ne more. — Kakor v mnogih družih krajih, tako so tudi pri nas gosenice popolnoma zelje pokončale.

Iz Podbrezjij 22. avg. Tudi pri nas se ne bomo letos z novim zeljem gostili, ker nam ga bodo požrešne gosenice popolnoma uničile, in še po takih zelnikih, kjer so konoplje vmes vsejane; to pa zato mislim, ker iz zelnika v zelnik prigazijo. Ker pa še te nadloge ni zadosti, smo žalibog! že z drugo in še hujšo nadlogo kaznovani. Neka svinjska kažna bolezen prešiče prav zeló napada, da so soseščani zavoljo tega v velikem strahu. Nekemu kajžarju so trije prešiči nagloma zboleli, in kmalu poginili. Kar jesti niso hoteli več in jeli so glave kvišku držati pa omotični postajati, ter v kratkem času bilo je po njih. Crknjeni so bili prav močno rdeči. Kupil je ta nesrečni posestnik potem sopet dva prešiča in ju v ravno tisti svinjak djal, ki sta tudi precej zbolela, in je malo upanja, da bi se ozdravila. Posebno pa stare svinje neka bolezen napada. Jed jim popolnoma odpové, vrat jim zaoteče in imajo višnjev jezik. Nekaj se jih ozdravi, nekaj jih je pa tudi že poerkalo. Jako bi nam vstregli, ko bi nam kaj zoper to svinjsko kugo svetovali. *) — Žitni pridelki so se tukaj še precej dobro obnesli; tudi drugo, kar je še na polju, razun zelja, nam dobro letino obeta. Bog!

Učitelj.

Iz Jezera poleg Cerknice 17. vel. srpana. (*Veliki tič. Letina.*) Miha Hribar je uni mesec v sredi našega jezera našel kostí velikega, nam neznanega tiča, kateri spada v vrsto rac, ker kljun je popolnoma račji, dolg je 15 palcev, širok pa 2 palca; glava čez oči je široka 3 in pol palca, dolga pa kakih 12 palcev, ako se vsa vzame, sicer pa je prav te široke glave le 6 palcev, 6 palcev je bolj ošpičena. Zgornje kostí nog, ki so nad kolenom, so dolge 12 palcev, debele pa so tri četrt palca; cela kost perutnic je dolga 14 palcev in je precej debela. Od take race se še ni slišalo v našem kraji nikoli. **) — Letina je izprva pri nas prav dobro kazala — al goljufali smo se; pšenico in rž je prav hudo rjá strla, da je čez pol škode; krompir je prav lepo obetal, zdaj pa je črn. Zelje so nam gosenice prav čisto požrle; luknje so v storž naredile, da ga prav čisto nič

ne bo; če še repo požró, bode slaba. Proso in ajda zdaj še dobro kažete, ako kaj hudega čez nju ne pride. Še tako, ako se ajda in prosó srečno spravita, bo komaj pol letine! Le kar se sená tiče, smo prav zadovoljni; jezero nam je dobrega sená dalo in nastilja, da smo zadovoljni z vsem. Jezero pa je tako suho, da se povsod lahko z vsakim vozom peljá. Gregor Kebé.

Iz Ljubljane. Deželni zbor se je začel v soboto in sicer v novi dvorani v reduti, kamor je vsacemu vhod odprt, kdor ni otrok. Pred zborom so peli general-vikar in deželni poslanec g. Anton Kos v stolni cerkvi sv. mašo. Kmalu po 11. uri se je začel zbor; bilo je pričujočih 29 poslancev, ki v zbornici sedijo tako, da národna stranka sedi na levi, nemška na desni. Deželni glavar, dr. Karol Wurzbach je v celó celó kratkem ogovoru pozdravil poslance in cesarskega namestnika, kterege je prosil podpore o željah in sklepih zborovih, in želeč blagoslova Božjega je zaklical slavo Njih Veličanstvu, kateri klic je trikrat ponavljal zbor. O novi ustavi ni deželni glavar ne besedice zinil. — Za njim je poprijel c. kr. deželni predsednik Conrad pl. Eibesfeld besedo in v imenu vlade pozdravil zbor rekši, da po sedanji veči avtonomiji je zboru obširnejše polje delovanja odprto in vlado je volja, to obširnejše polje zboru varovati. Dostavil je potem še v slovenskem jeziku, naj mu poslanci zaupajo, ker vzajemno zaupanje lajša delo, in to zaupanje se ne bode razrušilo, dokler se zbor drži staro-kranjskih čednosti: zvestobe do cesarja, spoštovanja postave in ljubezni do domovine. Predstavši poslanca g. Petra Kozlerja za namestnika deželnega poglavarja je izročil zboru 5 vladinih predlogov: o premembi volilnega reda, kadar je kak poslanec v sodniški preiskavi ali je obsojen, — o premembi §. 6. občinske postave, — o premembi občinske postave za Ljubljano, — o realkah in o šolskem nadzorništvu. Ko je dr. Costa izročil peticijo občine Loškega potoka, da se naj dene pod Ložko sodnijo, sta bila za zapisnikarja izvoljena L. Svetec in dr. Zavinšek in je po predlogu dr. Tomana vitez Gariboldi bil izvoljen za vredovalca deželnega zbora, bilo je prve seje konec, ki se nam je vsem zeló mlačna zdela.

V 2. zborovi seji v pondeljek sta bila voljena dva odbora: odbor za denarne zadeve (finančni odsek) in odbor za prošnje (peticijski odsek); v prvi odbor, deželni glavar nasvetuje, naj se voli 9 poslancev, v drugi pa nasvetuje dr. Toman, naj se zavoljo velikega dela, ki ga dobí ta odsek, ker se vidi, da se ljudstvo rado s prošnjami obrača do deželnega zbora, voli 7 poslancev. Izvoljeni so bili potem v finančni odbor: dr. J. Bleiweis, grof Barbo, dr. Costa, generalvikar Kos, vit. Gariboldi, S. Treo, Kromer, grof Margheri, Dežman. Ta odbor si je potem izvolil dr. Bleiweisa za prvomestnika. V peticijski odbor so bili izvoljeni: dr. Toman, L. Svetec, Lovro Pintar, Mat. Koren, dr. Prevec, vitez Kaltenegger, pl. Langer, ki so si izvolili dr. Tomana za prvomestnika. — Potem poroča deželni odbornik Kromer o 3 predlogih deželnega odbora zadevajočih sprejem nekterih ustanov (štifteng) iz rok deželne vlade v roke deželnega odbora. Poslanec Pintar nasvetuje, naj se o teh predlogih zavoljo svoje važnosti in zavoljo potrebnega porazumljenja z vlado, brez kterege ne more zbor konečno sklepati, ne sklepa že danes, ampak izročé naj se ti predlogi v preudarek finančnemu odseku. Dežman nasprotuje, dr. Costa zagovarja Pintarjev nasvet, poročevalec Kromer se v imenu odborovem ne zoperstavlja Pintarjevemu nasvetu, pa misli, da se s tem stvar zavleče; zbor glasuje in večina pritrdi Pintarjevemu predlogu; samo predlog o zahvali milodušnim gospém o

*) Odgovor glejte na 1. strani.

Vred.

**) Brž ko ne je ta tič nesit (pelikan), čegar kostjak bi utegnil ljubljanskemu muzeju zanimiv biti.

Vred.

ustanovah za invalide, je bil brž danes in to enoglasno sprejet. — Se vé, da vsi narodni poslanci so govorili zmiraj slovenski.

— Gosp. dr. Toman nas je naprosil, naj v „Novicah“ povemo, da ni res, kar je mnogo časnikov „tendencijozno“ trosilo okrog, da bi bil on na Dolenskem rekel, „da je poglavito duhovščina kriva, da je ubožalo naše ljudstvo“, — in da ni res, da bi on namen imel, se ob novem letu preseliti na Dunaj. — Res čudno je to, da ne sme nobeden naših mož besede ziniti, da ne bi bil v nevarnosti, da jo kak osleduh ne zvije drugače in narobe obrne!

— Ker sedanja večina mestnega zbora ni dosegla tega, da bi se dr. Costa prostovoljno odpovedal županovanju, ker ga navdaja zavést, da je vsegar zvesto spolnoval svoje dolžnosti in za tega del tudi uživa čast in zaupanje velike večine meščanov, se pisár v 7. listu „Tagblatta“ od togote péni tako, da še celó take, ki so sicer privrženci tega lista, je polila rdečica o divjih teh psovkah. Ker je krvava sodnija „resnice“ že sama obsodila ta sestavek, naj omenimo le nekaj. Županovanje v Ljubljani je od nekdanj trnjava pot. Izvrstni ranjki župan Hradecky moral je pač veliko strpeti (takrat največ od birokracije), predno si je na palico vrezati dal opomin „phlegma!“ Župan Fischer je sam pobegnul, Ambrož, dokler je bil naroden, je krvavo pot potil pod nemškutarsko stranko, dokler ga ni prisilila, da je šel v Idrijo in ondi očitno — poljubil Issleiba. Tudi „Tagblatt“ tirja od dr. Coste „Umkehr“ — al zastonj. Značajni Costa ni — Ambrož! — Zdaj pa še eno. Kakor je „Laibacherica“ imela celo leto in dan navado, da se je bahála s „kapitalom“ in „inteligencijo“, isti besedi ste zdaj zmiraj v ustah „liberalnega Tagblatta.“ Naj vendar enkrat povemo, kdo da je iznajdel glasovito frazo o „kapitalu“ in „inteligenciji“ ljubljanski. Gosp. Vidic, nekdanji policijski komisar predrazega spomina, pod čegar krilom „Arm in Arm“ so stali in hodili ljubljanski „liberalci“ („policija“ in „liberalizem“ sta bila pri nas sinonima) je prvi rabil omenjeno frazo v policijskem sporočilu lanskega leta, ko je poročal o homatiji sokolski. Od tistihmal sta bila „kapital“ in „inteligencija“ zmiraj deseta beseda v „Laib.“ in v vseh korespondencijah „Pressinih“ itd.; ista fraza policijskega izvira je zdaj tudi „Tagblatt-u“ armada, s katero bje po družih, ki niso vere njegove, katerih pa nikakor ni strah te armade, ker predobro poznajo — puhlost njeno.

— (Predrznost titularnega mladega vrednika.) „Laibacher Tagblatt“ trnovskega g. fajmoštra predrzno na sodbo kliče ter ga prav žalivno vpraša, ali ne pozná novih medverskih postav, da še „revers“ zahteva od protestanškega ženina, ki v zakon vzame katoličanko? Mi bi mlademu vredniku svetovali, naj bi pozvedel resnico in sam prebral 3. medverske postave prvi oddelek, predno hoče koga učiti postav! Najbolj se je pa čuditi temu, da list, ki si je na zastavo zapisal „braniti ustavne pravice“, tako nečimerno gazi ustavne pravice!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Kakor se iz vseh deželnih zborov pozveda, ni ministerstvo nikjer predložilo decemberske ustave. To je pomenljivo.

V dunajskem zboru je deželni glavár povdarjal ustavo.

Štajarsko. V Gradcu je dež. glavár odprl zbor z obširnim govorom. Poslancev je bilo le malo nad polovico, med slovenskimi samo dr. Vošnjak, Lipold in Rak. Volitev dr. Dominkuša se je dala odboru v pretres.

Koroško. V celovškem zboru nasvetuje Kanaval in pridružniki zaupnico ministerstvu.

Gorica. Pol ure pred začetkom slovesne sv. maše za deželni zbor je v cerkvi v spovednici počila bomba.

V Trstu in Poreču ni bilo v zboru nič posebnega.

V Inšpruku tudi navaden začetek deželnega zbora.

Šlezija. Deželni zbor v Tropavi poklanja ministerstvu zahvalnico za ustavo.

V Salzburgu udarja dež. poglavár po mračnjakih (!)

V Lincu tudi navadni tihi začetek.

Česko. Iz Prage. — Deželni zbor se je začel tudi tukaj. Čehi pa niso prišli v zbor; 84 poslancev je podpisalo po dr. Riegeru osnovano pismo, v katerem z odkritosrečno besedo razlagajo, zakaj da se ne udeležijo zbora, in prosijo, naj se ta odpoved naznani Njih Veličanstvu, ministerstvu in deželnemu zboru. Pred sejo zborovo so poslanci dr. Palacky, Pstros in Kratochvil predsedniku izročili protest. Ker je zbora predsednik vendar naštel 122 poslancev nemške stranke pričujočih (drugi jih niso našteali toliko), se je začel zbor — brez zastopnikov slovanskega naroda na Českem. Tak zbor pa se ve, da je le en kos deželnega zbora. Važno je tedaj, kaj se bode tu dalje godilo. — Kolike važnosti so dežele česke krone (Česko, Moravsko in Šlezko), vidi se iz tega, da štejejo blizo 8 milijonov prebivalcev (med temi 5 milij. Slovanov), tedaj skor četrtino cele Avstrije. Vrednost zemljišč teh dežel znaša najmanj 3000 milijonov gold., tedaj skor tretjino zemljiščine vrednosti cele Avstrije z novo Oggersko vred. Zemljiščinega rednega davka plačujejo te dežele čez 17 milijonov, ravno toliko vžitnega davka — tedaj spet tretji del vsega zemljiščinega in vžitnega davka cele Avstrije. Iz tega se tudi lahko razvidi, koliko vojakov dajo te dežele avstrijski armadi. Česko tedaj — skor da tretjina cele sedanje Avstrije — je tehten faktor, s katerim Avstrija računati mora, bodi-si v državno-pravnem, bodi-si v narodno-gospodarskem oziru. Kakor Ogrri imajo svoje državno pravo, tako ga imajo tudi Čehi in Poljaki, zato je počil glas, da Čehi in Poljaki v edinstvu z Ogrri hočejo pred vsem varovati si državno pravo svojih kraljestev.

Moravsko. Iz Brna. Sešlo se je tako malo poslancev, da zbor ni mogel sklepati. Slovanov ni bilo.

Galicija. Iz Levova. Cesarski namestnik priporoča zboru zmernost in politično prevdarjenost. Smolka zahteva preklic lanskega sklepa, po katerem so šli poslanci v državni zbor dunajski.

Bukovina. Iz Črnovic. Navaden začetek deželnega zbora.

* Vrtnarsk pomočnik se ponuja v službo grajšinam. Adresa njegova se izvé v ekspediciji „Novic.“

Kursi na Dunaji 25. avgusta.

5% metaliki 58 fl. 20 kr. Ažijo srebra 112 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 62 fl. 15 kr. Cekini 5 fl. 43 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 22. avgusta 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 50 — banaške 5 fl. 75. — turšice 3 fl. 10. — soršice 3 fl. 84. — rži 3 fl. 20. — ječmena 2 fl. 40. — prosa 3 fl. —. — ajde 2 fl. 50. — ovsa 1 fl. 90 — Krompir 1 fl. 20.